

**БЪЛГАРСКИ
ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ**
Бул. "Акад. Иван Гешов" №15, 1431
София,

**BULGARIAN
MEDICAL ASSOCIATION**
15, Akademik Ivan Geshov Blvd., 1431
Sofia, Bulgaria,

Tel. +359 2 954 11 69, +359 2 954 11 26, +359 2 954 11 81, Fax: +359 2 954 11 86,
e-mail: blsus@mail.bg

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ
изх. № 387
11.10.2013
УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

До
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Сл. № 19/К.С. 19/2013
Дата 11.10.2013

1594 София, бул. Дондуков № 1

Конституционно дело № 19/2013г.

СТ А Н О В И Щ Е

От

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ, с Булстат № 121855943, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Акад. Иван Гешов“ №15, представлявано от Председателя на Управителния съвет – д-р Цветан Райчинов.

ПОЧИТАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Представяме на Вашето внимание настоящото становище по отношение на искането на 51 народни представители от 42-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на Решение на НС от 04.07.2013г. за предсрочно прекратяване мандата на управителя на Националната здравноосигурителна каса д-р Пламен Цеков, на основание чл. 19, ал. 4, т. 3 от Закона за здравното осигуряване, като Ви молим да обсъдите следните аргументи:

На първо място считаме, че по горесцитираното дело не е налице акт на Народното събрание, който да е приет в нарушение на Конституцията. Не става ясно и от искането на вносителите кои точно разпоредби на Конституцията са били нарушени. Доводите за неспазване на принципа на мандатност не могат да бъдат състоятелни в производството по оспорване на конкретния акт на НС, тъй като с него не се уреждат по пътя на нормотворчеството обществени отношения, попадащи в сферата на мандатността.

Решението за предсрочно прекратяване мандата на управителя на Националната здравноосигурителна каса д-р Пламен Цеков е прието при спазване на чл. 4, ал. 1 от Конституцията, като същото е мотивирано на основание чл. 19, ал. 4, т. 3 от ЗЗО. При преглед на стенограмата от състоялото

Ва
факсим
судии
11.10.2013

Ъе заседание на НС ясно проличава, че в пленарната зала се е състоял дебат по основанията за освобождаването на управителя на НЗОК, била е дадена и възможност за изразяване на личната позиция на д-р Цеков. След провешите се разисквания и по волята на мнозинството, което се е уверило, че са налице предвидените в чл. 19, ал. 4, т. 3 от ЗЗО основания, управителят на НЗОК е бил освободен. Тази фактическа обстановка сама по себе си удостоверява спазването на основополагащия за съвременното общество принцип, а именно принципът на „правовата държава“, а и нещо повече – спазването на волята на суверена, изразена чрез мнозинството на гласовете „За“ предсрочно прекратяване на пълномощията на д-р Цеков.

Що се касае до позоваването на принципа на мандатността от страна на вносителите, то видно е, че този въпрос многократно е разискван в съдебната практика на КС (решение № 3 от 3 април 1992 г. по конституционно дело № 30 от 1991 г.; решение № 16 от 10 ноември 1992 г. по конституционно дело № 25 от 1992 г.; решение № 13 от 8 ноември 1994 г. по конституционно дело № 13 от 1994 г.; решение № 33 от 8 декември 1998 г. по конституционно дело № 30 от 1998 г. и др), а с решение № 13 от 15 декември 2010 г. по конституционно дело № 12 от 2010 г. е дадено и нарочно тълкуване. В правната доктрина е безспорно, че принципът на мандатността е въведен в Конституцията спрямо органи на законодателната, изпълнителната и съдебната власт, като принцип, който гарантира стабилност и независимост на публичноправния орган, последователност и приемственост в държавните структури и тяхната дейност. **Мандатността обаче е в полза на правовата държава и гражданското общество, в полза на суверена, а не в полза на определена личност.** Същата винаги следва да бъде разглеждана през призмата на публичния физически субект.

Публичната фигура от своя страна следва да притежава необходимите и полезни за обществото професионални и морални качества, които да не компрометират институцията, която представляват. Публичният орган следва да носи позитиви за системата, в която интервенира, като в никакъв случай не може да залага обществения интерес в полза на личния мандат, тъй като мандатът не защитава органа, а системата.

При публичните фигури изложените аргументи за поставяне на всеобщата ценност пред индивидуалната са общоприети в съвременното право. Потвърждение може да бъде намерено както в световната и европейската съдебна и нормотворческа практика, така и в националната. По аналогия становища в тази насока могат да бъдат открити в темите за свободата на изразяване на мнение и отстояване на позиция по отношение на публични фигури. В тази връзка следва да бъде взето предвид, че е международна тенденцията за ограничаване на възможността на публичната власт, включително изборните органи, да завеждат иски за изразено от трети лица субективно мнение към личността им. Това е признание на важното значение за демокрацията на откритата критика срещу правителството и публичната власт. Такава е и позицията на *Европейския съд по делото Лингенс срещу Австрия*, както и на КС в решение № 7/1996 г. по к.д. № 1/1996 г.

Изложеното показва, че в настоящия казус вносителите превратно тълкуват принципа на мандатността, опитвайки да обосноват едва ли не приоритет на една личност пред общото благо и стабилността на здравната система. Релевират се и доводи за това, че не е налице системно нарушаване на задълженията на управителя на НЗОК, като се търси аналогия на системността по разпоредбите на ГПК, НК, КТ, с цел може би да бъде превърнат по недопустим начин КС в съд по трудов спор.

От друга страна системното нарушаване на задълженията на освободения управител на НЗОК, обаче е факт. Аргументи в тази насока са излагани многократно от лекарското съсловие в призивите му за оставка на д-р Цеков. Същите ще бъдат повторени и пред Вас, подкрепени с приложените към настоящото становище писмени доказателства, удостоверяващи липсата на диалогичност и бездействие по отношение на призивите на БЛС за предприемане на конкретни мерки за запазване на финансовата стабилност на НЗОК.

Изхождайки от разпоредбата на чл.19, ал. 7 от ЗЗО, която включва в обема си нарочните задължения, вменени на д-р Цеков, моля да вземете предвид следните констатирани от нас нарушения, които се явяват и ноторни за Съда поради широкия медиен отзвук:

1. Нарушен е основополагащият принцип на договорното начало в системата на здравеопазването, заложен в чл. 5, т. 8, чл. 53, ал. 1 от ЗЗО и др. Многократно БЛС сигнализира управителя на НЗОК, че предприема действия, които застрашават договорния процес и са пагубни за системата на здравеопазването. Към настоящия момент са налице и отказът на Събор на БЛС да подпише НРД за МД за 2013г. и прогнозираният от БЛС дефицит в бюджета на НЗОК, до който доведе неправилното управление на средствата в НЗОК, както и приемането на редица дейности, приоритет на МЗ. Ноторно се явява за Съда, че д-р Цеков без да спазва задълженията си по ЗЗО да разходва ресурса на НЗОК само за здравноосигурителните нужди на осигурените лица, както определя чл. 45, във вр. с чл. 24 от ЗЗО и пренебрегвайки становището на КС в решение № 8 от 4 юли 2012 г. по конституционно дело № 16 от 2011 г., че не е допустимо със средства на осигурените лица да се покриват задълженията на държавата за здравно обслужване на населението, допусна въвеждането на нови дейности за сметка на бюджета на НЗОК.

2. Нарушен е чл. 2., ал. 1 от ЗЗО, според който *„Задължителното здравно осигуряване е дейност по управление и разходване на средствата от задължителни здравноосигурителни вноски за заплащане на здравни дейности, което се осъществява от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и от нейните териториални подразделения - районни здравноосигурителни каси (РЗОК). Задължителното здравно осигуряване предоставя основен пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК.“* Въпреки многократните призови от страна на БЛС д-р Цеков не предприе мерки да установи и даде отговор къде са над 1.4 млрд. лева трупани до края на 2010г. Не даде и официален договор на редица писма на БЛС в тази насока. Д-р Цеков многократно заявяваше, дори пред КЗ към 41 НС, че не знае какво се случва с тези средства или че са в БНБ.

Би следвало, в качеството му на управител, д-р Цеков да знае, че средствата, в размер на 1 413 282 хил. лв., са трансферирани в края на 2010г. към централния бюджет, това обстоятелство е видно от официалния доклад на Сметната палата, стр. 15-16 от Одитен доклад № 0400001711 за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса за периода от 01.01.2010 г. до 31.12.2010 г. Служебно трябва да е известно и становището на СП по отношение на този трансфер, а именно - „Отчетени са вноски по централния бюджет за текущата година - 1 413 282 хил. лв., които не са утвърдени в Закона за бюджета на НЗОК за 2010 г.“ Д-р Цеков бездейства и при призивите на БЛС за събирането на остатъка от 41 млн. лева от обявения с цитираното по-горе решение на КС за противоконституционен трансфер за МЗ от общо 100 млн. лева, с което е нарушен и чл. 14, ал. 6 от Закона за Конституционен съд. Поради бездействие не бяха включени в разходната част на бюджета за 2012 г. и надсъбраните средства от здравноосигурителни вноски.

3. Нарушен е чл. 5., т. 2 и т. 11 от ЗЗО, според който *„Задължителното здравно осигуряване се осъществява на принципите на участие на държавата, осигурените и работодателите в управлението на НЗОК и публичност в дейността на НЗОК и публичен контрол върху извършваните от нея разходи“*. Цитираните разпоредби са явно нарушени, поради липсата на публичен отговор на въпросите по отношение на средствата, които не са били разходвани за здравеопазване.

В тази връзка може да се добави, че поради отказ на д-р Цеков да се вслуша в многократните официални искания на изпълнителите на медицинска помощ и едностранно, без да бъдат спазени нормативните правила за публичност и информираност на заинтересованите лица, въведе неприемливи параметри в методиките за **остойносттаване и за заплащане** на медицинската помощ по чл. 55, ал.2,т.2 от Закона за здравното осигуряване и в **обемите и цените на медицинската помощ** по чл. 55, ал. 2, т. 2 от Закона за здравното осигуряване за 2013 г. Тези параметри предизвикаха смут в системата и масово недоволство сред пациентите, грубо бе нарушено и договорното начало, тъй като с тези актове недопустимо се измениха основни положения от НРД 2012г., приложимо и в рамките на 2013г. Впоследствие по жалби на БЛС и поради визираните нарушения ВАС на първа инстанция, с решение № 7832 по адм.д. 2939/2013 г. и решение № 7357 по адм.д. 2445/2013 г., отмени Постановление № 353 на Министерския съвет на Република България от 27.12.2012г. за приемане на методики за остойносттаване и за заплащане на медицинската помощ по чл. 55, ал.2,т.2 от Закона за здравното осигуряване, Обн. ДВ, бр. 2 от 08.01.2013г., в сила от 01.01.2013г. и Постановление № 5 на Министерския съвет на Република България от 10.01.2013 г. за приемане на обемите и цените на медицинската помощ по чл. 55, ал. 2, т. 2 от Закона за здравното осигуряване за 2013 г. (обн., ДВ, бр. 5 от 18.01.2013 година).

Изложеното е само част от констатираните от БЛС нарушения в процеса на работа на д-р Цеков, които доведоха до сериозно напрежение в средите на изпълнителите на медицинска помощ, както и до компрометиране на институцията НЗОК. Поради тази причина считаме, че Решение на НС от 04.07.2013г. за предсрочно прекратяване мандата на управителя на

Националната здравноосигурителна каса д-р Пламен Цеков, на основание чл. 19, ал. 4, т. 3 от Закона за здравното осигуряване, е правилно и законосъобразно, искането на 51 народни представители от 42-то Народно събрание за установяване на неговата противоконституционност – за неоснователно и следва да бъде отхвърлено.

Доказателства:

1. Кореспонденция между БЛС и НЗОК;
2. Извлечение от стенографски протокол от заседание на Националния съвет на БЛС/16.03.2013г.;
3. Извлечение от стенографски протокол от 57ми извънреден събор на БЛС.

С ПОЧИТ:

Д-Р ЦВЕТАН РАЙЧИНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АБАС

